

บทที่ 6

ผลการทดลองใช้หลักสูตรและประเมินการฝึกอบรมยุวชนต้นแบบ ด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร : ศูนย์เรียนรู้สิ่งแวดล้อมสมุนไพร

ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ที่ได้รับการตรวจสอบและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ มาฝึกอบรมยุวชน โดยมียุวชนอาสาสมัครเข้าอบรม จำนวน 17 คน ซึ่งมาจาก 3 หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 6.1

รายชื่อผู้สมัครใจเข้าอบรมหลักสูตรพัฒนายุวชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	บ้าน
1	เด็กหญิงกนกกลดา หนูบุญ	11	26 หมู่ที่ 5 บ้านหนองจิก
2	เด็กหญิงกมลพร แก้วจันทา	11	122 หมู่ที่ 5 บ้านหนองจิก
3	เด็กหญิงณัชชา ชารี	11	100 หมู่ที่ 5 บ้านหนองจิก
4	เด็กชายณัฐวุฒิ ปากเมย	11	90 หมู่ที่ 4 บ้านโนนตู่
5	เด็กหญิงธมลวรรณ สุนหนู	11	185 หมู่ที่ 7 บ้านหนองแวง
6	เด็กหญิงเบญจทิพย์ จงดา	12	164 หมู่ที่ 7 บ้านหนองแวง
7	เด็กหญิงพัชรธิดา ปัญญาใส	12	22 หมู่ที่ 5 บ้านหนองจิก
8	เด็กชายยศอนันต์ เรืองศรี	11	14 หมู่ที่ 4 บ้านโนนตู่
9	เด็กหญิงวรรณดา คำดิน	12	77 หมู่ที่ 5 บ้านหนองจิก
10	เด็กชายวรากร สังกโกลี	12	37 หมู่ที่ 5 บ้านหนองจิก
11	เด็กหญิงวิศรา สติปานนท์	12	22 หมู่ที่ 5 บ้านหนองจิก
12	เด็กหญิงศดานันท์อำมาตย์โยธี	11	90 หมู่ที่ 5 บ้านหนองจิก
13	เด็กชายศิริชัยเคนอินทร์	12	55 หมู่ที่ 1 บ้านหนองแวง
14	เด็กหญิงสร้อยชญา เหง้ามูล	13	29 หมู่ที่ 4 บ้านโนนตู่
15	เด็กหญิงสุชานันท์ เหง้ามูล	11	29 หมู่ที่ 4 บ้านโนนตู่
16	เด็กหญิงอภิสรา ราชนอก	12	95 หมู่ที่ 4 บ้านโนนตู่
17	เด็กหญิงอารดา คงสุข	12	51 หมู่ที่ 4 บ้านโนนตู่

จากตารางที่ 6.1 รายชื่อผู้สมัครใจเข้าอบรมหลักสูตรพัฒนาวุชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรจำนวน 17 คน เป็นยุวชนจากบ้านหนองแวง 3 คน บ้านหนองจิก 8 คนและ บ้านโนนคูน 6 คน

6.1 ผลการประเมินการฝึกอบรมตามหลักสูตรยุวชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร เพื่อให้ได้ยุวชนต้นแบบที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 1 ด้านความเก่ง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความเก่ง ประกอบด้วย มีความรู้ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรในท้องถิ่นของตนคิดเป็น โดยเรียนรู้จนเข้าใจ สามารถคิดต่อยอดความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้การคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพรในท้องถิ่นทำเป็น โดยสามารถนำผลจากการคิดเป็นมาลงมือทำงานบรรลุผลนำไปใช้ได้จริง นำแนวทางการคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพรในท้องถิ่นผลิตได้จริงและสามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

1. การประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็นของยุวชน ตามแผนการเรียนรู้ เรื่อง ความเป็นมาและความสำคัญของพืชสมุนไพร และผลการทดสอบความรู้ เรื่อง ความเป็นมาและความสำคัญของพืชสมุนไพร ของยุวชนต้นแบบด้านภูมิปัญญาพืชสมุนไพรปรากฏดังตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.2

ผลการเรียนรู้ เรื่อง ความเป็นมาและความสำคัญของพืชสมุนไพร

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม (9 - 10 คะแนน)	ดี (7 - 8 คะแนน)	พอใช้ (5 - 6 คะแนน)	ปรับปรุง (3 - 4 คะแนน)	ไม่ผ่าน (0 - 2 คะแนน)
1	10				
2		7			
3		8			
4	10				

(ต่อ)

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม (9 - 10 คะแนน)	ดี (7 - 8 คะแนน)	พอใช้ (5 - 6 คะแนน)	ปรับปรุง (3 - 4 คะแนน)	ไม่ผ่าน (0 - 2 คะแนน)
5		8			
6		8			
7		8			
8	9				
9		8			
10		8			
11	10				
12	9				
13	9				
14	10				
15	10				
16			6		
17		8			
รวม	8	8	1	-	-
คิดเป็นร้อยละ	47.06	47.06	5.88	-	-

จากตารางที่ 6.2 ผลการประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น เรื่อง ความเป็นมา และความสำคัญของพืชสมุนไพรของเยาวชนต้นแบบฯ พบว่า จำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 17 คน ผลการเรียนรู้ผ่านทั้งหมด 17 คน โดยมีระดับคะแนนดังนี้ คะแนนระดับดีเยี่ยมจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเยี่ยมเท่ากับ 47.06 ระดับดีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเท่ากับ 47.06 และระดับพอใช้จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเท่ากับ 5.88

2. การประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็นตามแผนการเรียนรู้ เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพืชสมุนไพร ผลการทดสอบความรู้ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพืชสมุนไพร ของเยาวชนต้นแบบด้านภูมิปัญญาพืชสมุนไพรปรากฏดังตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.3

ผลการเรียนรู้ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพืชสมุนไพร

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม (9 - 10 คะแนน)	ดี (7 - 8 คะแนน)	พอใช้ (5 - 6 คะแนน)	ปรับปรุง (3 - 4 คะแนน)	ไม่ผ่าน (0 - 2 คะแนน)
1	9				
2			6		
3		7			
4		8			
5		7			
6		7			
7		8			
8		8			
9		8			
10		8			
11		8			
12		7			
13		7			
14	9				
15	9				
16			6		
17	9				
รวม	4	11	2	-	-
คิดเป็นร้อยละ	23.53	64.71	11.76	-	-

จากตารางที่ 6.3 ผลการประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพืชสมุนไพรของยุวชนต้นแบบฯ พบว่า จำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 17 คน ผลการเรียนรู้ผ่านทั้งหมด 17 คน โดยมีระดับคะแนนดังนี้ คะแนนระดับดีเยี่ยมจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเยี่ยมเท่ากับ 23.53 ระดับดีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเท่ากับ 64.71 และระดับพอใช้จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเท่ากับ 11.76

3. การประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น ตามแผนการเรียนรู้ เรื่องกลุ่มอาการของโรคที่ควรใช้หรือไม่ควรใช้สมุนไพรของเยาวชน ผลการทดสอบความรู้ เรื่อง กลุ่มอาการของโรคที่ควรใช้หรือไม่ควรใช้สมุนไพรของเยาวชนต้นแบบด้านภูมิปัญญาพืชสมุนไพรปรากฏดังตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4

ผลการเรียนรู้ เรื่อง กลุ่มอาการของโรคที่ควรใช้หรือไม่ควรใช้สมุนไพร

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม (9 - 10 คะแนน)	ดี (7 - 8 คะแนน)	พอใช้ (5 - 6 คะแนน)	ปรับปรุง (3 - 4 คะแนน)	ไม่ผ่าน (0 - 2 คะแนน)
1	9				
2		8			
3		8			
4		8			
5		8			
6		8			
7		8			
8		8			
9		8			
10		8			
11		7			
12	9				
13	9				
14	10				
15	10				
16			6		
17		8			
รวม	5	11	1	-	-
คิดเป็นร้อยละ	29.41	64.71	5.88	-	-

จากตารางที่ 6.4 ผลการประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น เรื่อง กลุ่มอาการของโรคที่ควรใช้หรือไม่ควรใช้สมุนไพรของชุมชนต้นแบบฯ พบว่า จำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 17 คน ผลการเรียนรู้ผ่านทั้งหมด 17 คน โดยมีระดับคะแนนดังนี้ คะแนนระดับดีเยี่ยมจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเยี่ยมเท่ากับ 29.41 ระดับดีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเท่ากับ 64.71 และระดับพอใช้จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับพอใช้เท่ากับ 5.88

4. การประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็นตามแผนการเรียนรู้ เรื่องวิธีการปรุงยาและการใช้ยาสมุนไพรผลการทดสอบความรู้ เรื่อง วิธีการปรุงยาและการใช้ยาสมุนไพรของชุมชนต้นแบบด้านภูมิปัญญาพืชสมุนไพรปรากฏดังตารางที่ 6.5

ตารางที่ 6.5

ผลการเรียนรู้ เรื่อง วิธีการปรุงยาและการใช้ยาสมุนไพร

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม (9 - 10 คะแนน)	ดี (7 - 8 คะแนน)	พอใช้ (5 - 6 คะแนน)	ปรับปรุง (3 - 4 คะแนน)	ไม่ผ่าน (0 - 2 คะแนน)
1	9				
2	9				
3	9				
4		8			
5	9				
6	9				
7	9				
8	9				
9		8			
10		8			
11	9				
12	9				
13	9				
14	10				

(ต่อ)

ตารางที่ 6.5 (ต่อ)

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม (9 - 10 คะแนน)	ดี (7 - 8 คะแนน)	พอใช้ (5 - 6 คะแนน)	ปรับปรุง (3 - 4 คะแนน)	ไม่ผ่าน (0 - 2 คะแนน)
15	10				
16			7		
17		8			
รวม	12	4	1	-	-
คิดเป็นร้อยละ	70.59	23.53	5.88	-	-

จากตารางที่ 6.5 การประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น เรื่อง วิธีการปรุงยา และการใช้ยาสมุนไพรของยุวชนต้นแบบฯ พบว่า จำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 17 คน ผลการเรียนรู้ผ่านทั้งหมด 17 คน โดยมีระดับคะแนนดังนี้ คะแนนระดับดีเยี่ยมจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเยี่ยมเท่ากับ 70.59 ระดับดีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเท่ากับ 23.53 และระดับพอใช้จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเท่ากับ 5.88

5. การประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็นตามแผนการเรียนรู้ เรื่อง พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ควรรู้ผลการทดสอบความรู้ เรื่อง พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ควรรู้ ของยุวชนต้นแบบฯ ปรากฏดังตารางที่ 6.6

ตารางที่ 6.6

ผลการเรียนรู้ เรื่อง พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ควรรู้

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม (9 - 10 คะแนน)	ดี (7 - 8 คะแนน)	พอใช้ (5 - 6 คะแนน)	ปรับปรุง (3 - 4 คะแนน)	ไม่ผ่าน (0 - 2 คะแนน)
1		8			
2			5		
3		8			
4		8			
5		8			
6		7			
7		7			

(ต่อ)

ตารางที่ 6.6 (ต่อ)

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม (9 - 10 คะแนน)	ดี (7 - 8 คะแนน)	พอใช้ (5 - 6 คะแนน)	ปรับปรุง (3 - 4 คะแนน)	ไม่ผ่าน (0 - 2 คะแนน)
8		7			
9		7			
10		7			
11		7			
12		8			
13		7			
14	9				
15	9				
16			5		
17		7			
รวม	2	13	2	-	-
คิดเป็นร้อยละ	11.765	76.47	11.765	-	-

จากตารางที่ 6.6 การประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น เรื่อง พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ควรรู้ของเยาวชนต้นแบบฯ พบว่า จำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 17 คน ผลการเรียนรู้ผ่านทั้งหมด 17 คน โดยมีระดับคะแนนดังนี้ คะแนนระดับดีเยี่ยมจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเยี่ยมเท่ากับ 11.765 ระดับดีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเท่ากับ 76.47 และระดับพอใช้จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับพอใช้เท่ากับ 11.765

6. ผลการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ เรื่อง การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจผลการทดสอบความรู้ความรู เรื่อง การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของเยาวชนต้นแบบด้านภูมิปัญญาพืชสมุนไพร ปรากฏดังตารางที่ 6.7

ตารางที่ 6.7

ผลการเรียนรู้ เรื่อง การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ไม่ผ่าน
	(9 - 10 คะแนน)	(7 - 8 คะแนน)	(5 - 6 คะแนน)	(3 - 4 คะแนน)	(0 - 2 คะแนน)
1	10				
2	9				
3		8			
4	9				
5	9				
6	9				
7		7			
8		8			
9	9				
10	9				
11	9				
12	9				
13	9				
14	10				
15	10				
16		7			
17	9				
รวม	13	4	-	-	-
คิดเป็นร้อยละ	76.47	23.53	-	-	-

จากตารางที่ 6.7 การประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น เรื่อง การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนต้นแบบฯ พบว่า จำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 17 คน ผลการเรียนรู้ผ่านทั้งหมด 17 คน โดยมีระดับคะแนนดังนี้ คะแนนระดับดีเยี่ยมจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านมาระดับดีเยี่ยมเท่ากับ 76.47 และระดับดีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านมาระดับดีเท่ากับ 23.53

7. การประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น ตามแผนการเรียนรู้ เรื่อง การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร ผลการทดสอบความรู้ เรื่อง การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร ของยุวชนต้นแบบด้านภูมิปัญญาพืชสมุนไพรปรากฏดังตารางที่ 6.8

ตารางที่ 6.8

ผลการเรียนรู้ เรื่อง การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม (9 - 10 คะแนน)	ดี (7 - 8 คะแนน)	พอใช้ (5 - 6 คะแนน)	ปรับปรุง (3 - 4 คะแนน)	ไม่ผ่าน (0 - 2 คะแนน)
1	9				
2		8			
3		8			
4	9				
5		8			
6		7			
7		8			
8	9				
9		7			
10		7			
11			5		
12		7			
13		7			
14	9				
15	8				
16			5		
17		7			
รวม	5	10	2	-	-
คิดเป็นร้อยละ	29.41	58.82	11.76	-	-

จากตารางที่ 6.8 การประเมินผลด้านความเก่ง มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น เรื่อง การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรของชุมชนต้นแบบฯ พบว่า จำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 17 คน ผลการเรียนรู้ผ่านทั้งหมด 17 คน โดยมีระดับคะแนนดังนี้ คะแนนระดับดีเยี่ยมจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเยี่ยมเท่ากับ 29.41 ระดับดีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเท่ากับ 58.82 และระดับพอใช้จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับพอใช้เท่ากับ 11.76

6.2 ผลการประเมินการฝึกอบรมตามหลักสูตรชุมชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร เพื่อให้ได้ชุมชนต้นแบบที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 2 ด้านความดี

1. การประเมินผลด้านความดี มีใจเอื้อเพื่อแบ่งปันช่วยเหลือมีเจตคติที่ดี ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ มีความภาคภูมิใจในพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาพืชสมุนไพรที่มีในท้องถิ่นนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองรวมทั้งมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร มีบุคลิกภาพที่ดีมีความสุขเรียบร้อย และวาจาสุภาพ ของชุมชนต้นแบบด้านภูมิปัญญาพืชสมุนไพรปรากฏดังตารางที่ 6.9

ตารางที่ 6.9

ผลการประเมินชุมชนต้นแบบการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรด้านความดี

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม (9 - 10 คะแนน)	ดี (7 - 8 คะแนน)	พอใช้ (5 - 6 คะแนน)	ปรับปรุง (3 - 4 คะแนน)	ไม่ผ่าน (0 - 2 คะแนน)
1	9				
2		8			
3		8			
4	9				
5		8			
6		7			
7		8			
8	9				
9		7			

(ต่อ)

ตารางที่ 6.9 (ต่อ)

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม (9 - 10 คะแนน)	ดี (7 - 8 คะแนน)	พอใช้ (5 - 6 คะแนน)	ปรับปรุง (3 - 4 คะแนน)	ไม่ผ่าน (0 - 2 คะแนน)
10		8			
11			6		
12		8			
13	9				
14	9				
15	8				
16			6		
17		7			
รวม	6	9	2	-	-
คิดเป็นร้อยละ	35.29	52.94	11.76	-	-

จากตารางที่ 6.9 แสดงผลการประเมินยูวชนต้นแบบการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรด้านความดี พบว่า จำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 17 คน ผลการเรียนรู้ผ่านทั้งหมด 17 คน โดยมีระดับคะแนนดังนี้ คะแนนระดับดีเยี่ยมจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเยี่ยมเท่ากับ 35.29 ระดับดีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับดีเท่ากับ 52.94 และระดับพอใช้จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านระดับพอใช้เท่ากับ 11.76

6.3 ผลการประเมินการฝึกอบรมตามหลักสูตรยูวชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร เพื่อให้ได้ยูวชนต้นแบบที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 3 ด้านความมีจิตอาสา

1. การประเมินผลด้านความมีจิตอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรของท้องถิ่น เป็นผู้เผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรของท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จัก ปรากฏดังตารางที่ 6.10

ตารางที่ 6.10

ผลการประเมินเยาวชนต้นแบบการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรด้านความมีจิตอาสาพัฒนาท้องถิ่น

ลำดับผู้เรียน	ระดับคะแนน				
	ดีเยี่ยม (9 - 10 คะแนน)	ดี (7 - 8 คะแนน)	พอใช้ (5 - 6 คะแนน)	ปรับปรุง (3 - 4 คะแนน)	ไม่ผ่าน (0 - 2 คะแนน)
1	9				
2		8			
3		8			
4	9				
5		8			
6		7			
7					
8	9				
9		7			
10		7			
11			5		
12		7			
13		7			
14	9				
15	8				
16			5		
17		7			
รวม	5	9	3	-	-
คิดเป็นร้อยละ	29.41	52.94	17.65	-	-

จากตารางที่ 6.10 ผลการประเมินเยาวชนต้นแบบการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรด้านความมีจิตอาสาพัฒนาท้องถิ่น เรื่อง การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรของเยาวชนต้นแบบฯ พบว่า จำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 17 คน ผลการเรียนรู้ผ่านทั้งหมด 17 คน โดยมีระดับคะแนนดังนี้ คะแนนระดับดีเยี่ยมจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านมาระดับดีเยี่ยมเท่ากับ 29.41 ระดับดีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านมาระดับดีเท่ากับ 52.94 และระดับพอใช้จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านมาระดับพอใช้เท่ากับ 17.65

รายชื่อผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรพัฒนาเยาวชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร
 เยาวชนที่ผ่านเกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ความเก่ง ความดี ความมีจิตอาสา
 ปรากฏดังตารางที่ 6.11

ตารางที่ 6.11

รายชื่อผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรพัฒนาเยาวชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ผู้อบรมที่ผ่านเกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์			
		ความเก่ง	ความดี	จิตอาสา	เยาวชน ต้นแบบ
1	เด็กหญิงกนกกลดา หนูบุญ	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
2	เด็กหญิงกมลพร แก้วจันทา	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
3	เด็กหญิงณัชชา ชารี	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
4	เด็กชายณัฐวุฒิ ปากเมย	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
5	เด็กหญิงชมลวรรณ สุนหนู	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
6	เด็กหญิงเบญจทิพย์ จงดา	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
7	เด็กหญิงพัชรธิดา ปัญญาไส	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
8	เด็กชายยศอนันต์ เรืองศรี	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
9	เด็กหญิงวรดา คำดิน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
10	เด็กชายวารากร สังโวลี	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
11	เด็กหญิงวิศรา สติปานนท์	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
12	เด็กหญิงศดานันท์ อามาตร์โยธี	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
13	เด็กชายศิริชัย เคนอินทร์	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
14	เด็กหญิงสรวิษฐา เหมงามูล	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
15	เด็กหญิงสุชานันท์ เหมงามูล	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
16	เด็กหญิงอภิสราราชนอก	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
17	เด็กหญิงอารดา คงสุข	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
รวมจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์		17	17	17	17

ตารางที่ 6.11 รายชื่อผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรพัฒนาวุชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรพบว่า จำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 17 คน ผลการเรียนรู้ผ่านทั้งหมด 17 คน คิดเป็นร้อยละของคนที่ผ่านการพัฒนาเป็นยุวชนต้นแบบฯเท่ากับ 100

สรุปผลการประเมินยุวชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความเก่ง คิดเป็นทำเป็น โดยเรียนรู้จนเข้าใจ สามารถคิดต่อยอดความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้การคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพรในท้องถิ่นทำเป็น โดยสามารถนำผลจากการคิดเป็นมาลงมือทำงานบรรลุผลนำไปใช้ได้จริง นำแนวทางการคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพรในท้องถิ่นผลิตได้จริงและสามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

จากการทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนค้นพบพืชสมุนไพรของชุมชนนำมา และนำเสนอข้อมูลกลับมายังห้องเรียน ดังนี้

ตารางที่ 6.12

ผลการค้นหาสมุนไพรในท้องถิ่นชุมชนของยุวชนต้นแบบฯ

ชื่อสมุนไพร ที่ค้นพบ	ลักษณะของพืช สมุนไพร	สรรพคุณทางยา	การนำมาใช้ ประโยชน์	การพัฒนา ต่อยอดความรู้
1. ส่องฟ้า (สะมัด)	ไม้พุ่มขนาดเล็กสูง ประมาณ 40 เซนติเมตร ใบมีสี เขียวเข้มทรงกลม หนา มีความยาว ประมาณ 6 - 7 เซนติเมตร มีหยด น้ำมันทั่วบริเวณใบ มีลูกขนาดเล็กสีแดง ขยายพันธุ์โดยเมล็ด หากเคี้ยวใบแล้วส่อง ขึ้นฟ้าจะมองเห็น หยดน้ำมันชัดเจน	1. ต้านมะเร็งเต้านม 2. มะเร็งปอด 3. มะเร็งท่อน้ำดี 4. มะเร็งช่องปาก 5. ลดระดับน้ำตาล ในเลือดสำหรับ ผู้ป่วยเบาหวาน 6. ลดภาวะความจำ เสื่อม	1. สมัยก่อนนำมา ฝนเป็นยาแก้ไข้ สืบทอดจาก 1.1 จากสูตรยา โบราณของ ตาเคน (ปราชญ์ ชาวบ้าน 1.2 จากข้อมูล ของ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น	1. นำมาปลูกใน ชุมชน บ้านเรือน 2. นำมาทำเป็น เครื่องดื่ม (ชา)

จากตารางที่ 6.12 แสดงผลทักษะในด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรของยุวชนต้นแบบฯ ที่ร่วมกันค้นหาภูมิปัญญาสมุนไพรในท้องถิ่น ข้อค้นพบของยุวชนต้นแบบฯ คือ ได้ค้นพบสมุนไพร ส่องฟ้า (สะมัด) ซึ่งเป็นสมุนไพรพื้นบ้านอีสานชื่อพืชสมุนไพร ต้นส่องฟ้าหรือสะมัด

ลักษณะ เป็นไม้พื้นถิ่นจังหวัดขอนแก่น ไม้พุ่มขนาดเล็กสูงประมาณ 40 เซนติเมตร ใบมีสีเขียวเข้มทรงกลมหนา มีความยาวประมาณ 6 - 7 เซนติเมตร มีหยดน้ำมันทั่วบริเวณใบ มีลูกขนาดเล็กสีแดง ขยายพันธุ์โดยเมล็ด หากเคี้ยวใบแล้วส่องขึ้นฟ้าจะมองเห็นหยดน้ำมันชัดเจนเกิดในป่าโปร่ง ป่าเบญจพรรณ

สรรพคุณ แก้ไข้ด้านมะเร็งเต้านม มะเร็งปอด มะเร็งท่อน้ำดี มะเร็งช่องปาก ลดระดับน้ำตาลในเลือดสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน ลดภาวะความจำเสื่อม

วิธีนำมาใช้ สมัยโบราณนำมาฝนเป็นยาแก้ไข้เพื่อให้สะดวกใช้และให้สรรพคุณคล้ายยาฝนจึงนำมาบดผงเป็นชา บรรจุซองชาพร้อมดื่ม โดยนำต้นส่องฟ้าและรากมาล้างให้สะอาด หั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ นำไปตากแดด 3 แดด แล้วนำมาบดผง

สถานที่ค้นพบ จากสูตรยาโบราณของคุณตาเคน ภูเอื้องแก้ว เกิด 6 พฤษภาคม 2471 (อายุ 88 ปี) หมู่ที่ 5 บ้านหนองจิก ตำบลหนองแวง อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตอนเรียนจบใหม่เขาจะให้ไปบรรจุเป็นครูสมัยก่อนไม่ต้องมีการสอบแข่งขัน แต่ภรรยาไม่อยากจะไปครูเลยไปทำอาชีพอื่น หมอยาฝน แก้ไข้ไม่สร้าง แก้ไข้สะอึก แก้กินผัด แก้ไข้ไม่สร้าง (ใช้บ่อส่วน) ยาฝนสำหรับคนที่มีการไข้ ใช้รากต้นไม้อื่นรวมกันในสัดส่วนที่เท่ากันประกอบด้วย ต้นสะมัด (ส่องฟ้า) ต้นเอ็นอ้า ต้นพายสะเมา ต้นย่านางแดง ต้นเข็มขาว ต้นราชสีห์ (ต้นสะมัดและต้นส่องฟ้า จะใช้ปริมาณน้อยกว่าเพราะมีฤทธิ์ร้อนแรง)

จากสูตรยาฝนของคุณตาเคนฯ จึงได้ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมพบว่า รองศาสตราจารย์ วิเชียร ใจ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ค้นพบสารที่สำคัญในต้นส่องฟ้าที่สามารถต้านมะเร็ง ลดระดับน้ำตาลในเลือด ลดภาวะความจำเสื่อม จึงให้คุณตาวิไล วันชัย ช่วยหาในป่าให้โดยบอกลักษณะของต้นส่องฟ้าให้คุณตาวิไลฯ ค้นหา เมื่อคุณตาวิไลฯ นำต้นส่องฟ้ามานำไปให้คุณตาเคน ภูเอื้องแก้วดู แต่เนื่องด้วยคุณตาเคนฯ สายตาฟ้าฟางมองไม่เห็น แต่สามารถสัมผัสใบและดมกลิ่นได้ จึงบอกว่าใช้ต้นส่องฟ้า และได้นำมาเปรียบเทียบกับภาพจากข้อมูลของมหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงทำให้มั่นใจว่าใช้ต้นส่องฟ้าหรือต้นสะมัด การต่อยอดความรู้ของยุวชนต้นแบบฯ คือ ต้องการนำมาปลูกในชุมชนและบ้านเรือน และต้องการนำมาพัฒนาเป็นเครื่องดื่ม (ชา)

ตาเคน ภูเอื้องแก้วใช้รากของต้นส่องฟ้าฝนครั้งประมาณละ 1 กรัม สามารถดื่มได้ 3 ครั้ง หรือก่อนมื้ออาหาร 3 มื้อ การบรรจุซองชาขนาด 0.3 กรัมต่อ 1 ซอง ปริมาณการใช้ยาเกินหรือรับประทานวันละ 3 ครั้งก่อนอาหาร โดยชงครั้งละ 1 ซองชาต่อน้ำ 1 แก้ว (250 ซีซี)

6.4 ผลการประเมินจากการสังเกตและสัมภาษณ์ด้วยคำบอกเล่าในการสนทนาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียน

ผลการประเมินจากการสังเกตและสัมภาษณ์ด้วยคำบอกเล่าในการสนทนาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ มีความภาคภูมิใจในพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาพืชสมุนไพรที่มีในท้องถิ่นนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองรวมทั้งมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรดังตัวอย่างถ้อยคำของผู้เรียน ต่อไปนี้

“...อยู่บ้านยายมีต้นหม่อน หนูจะไปเก็บมาทำซาบายหม่อนไว้ให้ตากกิน ตาเคยชิมที่เราทำบอกว่าหอม หวาน...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านหนองจิก)

“...เคยเห็นในอินเทอร์เน็ตเขาทำหมอนสมุนไพร ไว้หนุนเวลาเป็นหวัด แม่หนูมีหมอนตั้งหลายใบหนูอยากทำ เวลาเป็นหวัดจะได้เอามาใช้...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านจิก)

“...หนูอยากได้ต้นหญ้าหวานมาปลูกและอยากให้คนแถวบ้านเห็น ใช้หญ้าหวานจะได้ไม่ต้องใช้น้ำตาล...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านโนนคูน)

“...ชอบการทำยาพอก ทำง่าย ที่บ้านมีต้นทองพันชั่งต้นใหญ่ด้วย ยายเก็บไปไหว้พระ ใส่ขันน้ำมนต์...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านหนองแวง)

“...หนูอยากได้ต้นผักข้าวไปปลูก ลูกแดง ๆ สวย เอาไว้หุงใส่ข้าว...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านหนองจิก)

“...ที่โรงเรียนบ้านหนองแวงหนองจิกโนนคูน ก็มีสวนสมุนไพรแต่มีสมุนไพรไม่เยอะ หนูอยากเอาต้นอัญชันไปปลูกจะได้เก็บดอกมาชงดื่มตอนพักเที่ยง ...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านโนนคูน)

“...อยากได้ต้นโปรงฟ้าไปปลูก เวลาจะเป็นลมจะเอามาดมหรือเวลาใครปวดฟันจะได้ไม่ต้องกินยาแก้ปวด...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านหนองจิก)

“...ต้นหม่อนปลูกนานไหมกว่าจะเก็บใบมาทำซาบายได้ ...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านหนองจิก)

“...ชอบทำอาหารอีสาน สนุกดี กินแล้วมีประโยชน์ด้วยใส่ผักเยอะ ...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านหนองแวง)

6.5 ผลจากการสังเกตและสังเคราะห์ถ้อยคำบอกเล่าในการสนทนาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียน

ผลจากการสังเกตและสังเคราะห์ถ้อยคำบอกเล่าในการสนทนาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีพบว่าการมีจิตอาสาอยากเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรของท้องถิ่นเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรของท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักดังตัวอย่างถ้อยคำของผู้เรียน ต่อไปนี้

“...อยากทำหมอนสมุนไพร ไปให้เพื่อน ๆ ในห้องเรียนคิดว่าทำง่าย ๆ มีประโยชน์ วัสดุก็มีในสวนไม่ต้องซื้อ...” (ผู้เรียนจากพัฒนาหมู่บ้านหนองจิก)

“...เราเอาสมุนไพรไปปลูกที่สวนสมุนไพรโรงเรียนบ้านหนองแวงหนองจิกโนนคูนให้เยอะ ๆ ดีไหม เพราะตอนนี้มีไม่เยอะ...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านหนองแวง บ้านหนองจิก บ้านโนนคูน)

“...ครูให้ทำงานปลูกสมุนไพร หนูจะเอาต้นแพงพวยฝรั่งไปปลูก เพื่อน ๆ และครูต้องบอกว่ามันไม่ใช่สมุนไพรแน่ ๆ เลย แล้วหนูจะบอกว่ามันเป็นดอกไม้และเป็นสมุนไพรด้วย...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านโนนคูน)

“...พวกเราเอาชาใบหม่อนไปให้ยายบ้านข้าง ๆ คูที่เรามาเรียนที่ศูนย์เรียนรู้สิ่งแวดล้อมสมุนไพร เราทำชาและชาหม่อง ชาใบหม่อนมีประโยชน์...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านหนองจิก)

“...หนูจะให้พ่อหาต้นตองฟ้ามาปลูกไว้เยอะ ๆ แล้วจะทำชาตองฟ้าขาย คนกินจะได้ไม่เป็นมะเร็งเต้านม เห็นครูผู้เป็นมะเร็งเต้านมผมร่วงหมด...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านโนนคูน)

“...หนูก็จะทำชาตองฟ้าขาย ด้านมะเร็ง ลดระดับน้ำตาลในเลือดสำหรับคนที่เบาหวานด้วย...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านหนองแวง)

“...อยากได้หนังสือสมุนไพร เอามาเปิดดูว่าจะใช้ต้นอะไรเวลามีคนป่วยจะได้รู้ว่าจะใช้ต้นไหนได้...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านหนองจิก)

“...มีแค่หนังสือไม่พอหรือต้องหาต้นสมุนไพรมาปลูกด้วย...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านหนองจิก)

“...อยากได้ซองชาจะไปซื้อที่ไหน จะเอามาใส่ชาดอกอัญชัน ชาใบหม่อน ไปให้คนอื่นดูแล้วสอนวิธีชงไม่ใส่น้ำตาล ใส่หญ้าหวานแทน...” (ผู้เรียนจากหมู่บ้านหนองจิก)

นอกจากนี้ ผู้ปกครองและชุมชน ได้ร่วมสังเกตพฤติกรรม ความมีจิตอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และสะท้อนเป็นคำบอกเล่า ดังตัวอย่างถ้อยคำของผู้เรียน ต่อไปนี้

“...ข้างคนไปมัดหญ้าธูปเห็นต้นหญ้าพันงูขาว ลูกสาวตกเสียงดังเล่าให้คนงานฟังว่าเป็นสมุนไพรนะมีประโยชน์สอนคนงานว่าใช้ยังไง...” (ตัวแทนผู้ปกครองบ้านหนองจิก)

“...เมื่อก่อนลูกก็กินผักนะเพราะยายพากิน แต่ตอนนี้รู้สึกจะสนใจมากขึ้นแล้วจะบอกเราว่าผักนี้กินแก้โรคอะไรบ้าง...” (ตัวแทนผู้ปกครองบ้านโนนตุ่น)

“...เห็นไปเรียนกลับมาแล้วขยันถามใหญ่เลยว่ายายรู้จักต้นสมุนไพรอะไรบ้าง ที่สวนเรามีต้นสมุนไพรอะไรบ้าง ยายเคยไม่สบายแล้วกินสมุนไพรบ้าง จะหาสมุนไพรมาให้กิน...” (ตัวแทนชุมชนบ้านโนนตุ่น)

“...มาขอต้นใบเตยว่าจะเอาไปทำหมอน บอกด้วยว่าเอาไว้หนุนนอนเวลาเป็นหวัด เห็นพากันไปเดินดูบ้านแถวนี้ว่ามีสมุนไพรบ้าง...” (ตัวแทนชุมชนบ้านหนองจิก)

“...แม่ขายน้ำหวาน กาแฟเย็น นมเย็น ชาเขียว ไปเรียนกลับมาบอกแม่ว่าแม่ครูบอกว่าต้นหม่อนนะเอามาบดทำเป็นชาเขียวได้ ไม่ต้องไปซื้อ...” (ตัวแทนผู้ปกครองบ้านหนองจิก)

“...ไปเรียนดูเขามีความสุขนะ กลับมา ไปหยิบแก้ว ช้อนชา ช้อนโต๊ะ มาวางไว้ให้น้องดู แล้วบอกว่าถ้ากินยา 1 ช้อนชาก็ช้อนนี้ 1 แก้วต้องเท่านี้...” (ตัวแทนผู้ปกครองบ้านหนองแวง)

“...ครูถามเด็ก ๆ ว่าไปเรียนสมุนไพรมาแล้วมาปลูกสมุนไพรไว้ที่สวนสมุนไพรในโรงเรียนของเราได้ไหม แล้วสอนเพื่อน ๆ น้อง ๆ ด้วยว่าสมุนไพรนี้มีประโยชน์อย่างไร เด็ก ๆ ตอบว่าได้แล้วก็บอกว่าจะเอาต้นนั้น ต้นนี้มาปลูก แยกกันจะเอามาปลูก...” (ตัวแทนชุมชนบ้านหนองแวง)

